Sári László

A Bandi meg a Vasali

A Bandi egy többszáz éves protestáns főúri család leszármazottja volt, ő maga pont beleszületett a szocializmusba. Minden pillanatát végigélte, egyet se mulasztott el. Különben, mi mást tehetett volna? Ez a körülmény azonban Bandit egyáltalán nem zavarta. Nem úgy, mint több más magas származású kortársát, akik szerettek látványosan szenvedni a körülmények miatt. Szépszámmal voltak ilyenek, meg olyanok is, akik osztályidegennek mondták magukat, pedig egyáltalán nem voltak azok. Viszont ezen a „jogon" minden bajukat a rendszer számlájára tudták írni, nem kellett felelősséget vállalniuk magukért. Szinte tetszelegtek a mellőzöttek szerepében. Aztán persze voltak olyanok is, akik magas származásuk ellenére remek karriert futottak be. Ők semmiért nem hibáztatták a sorsukat.

A Bandi egyik társaságba se tartozott. Julián szerint tudomást se vett róluk. Élte az életét napról napra, ahogy tudta. Körülmények mindig vannak. Ment is minden, mint a karikacsapás. Egyetemre is járt, egyből fölvették. Nem a könnyebb, jobb megélhetés, a szebb jövő érdekében jelentkezett, hanem érdekelte a tudomány. Közgazdász lett, pont illett hozzá, gyakorlatias gondolkodású volt.

Mindenhez értett, az óriás bérházban, ahol lakott, ő szerelte meg mindenkinek a radiátorát, a vízcsapját, a vécéjét vagy a Trabantját. Fúrt, faragott, kalapált, mindent megcsinált, amit rábíztak. Egyetem után egy gazdasági lap újságírója lett. Előtte azonban az érdeklődő, szorgalmas, lojális jófiú egy igen merész kanyart vett a pályáján. Egyik napról a másikra eltűnt szem elől, lelépett otthonról, senki nem tudott róla semmit. A rendőrök kérdezgették a szüleit meg a szomszédokat, hogy mit láttak, mit tudnak. Semmit. Hogyan ment el? Mit vitt magával? Volt-e csomagja? Egyedül volt?

Mindenki mondta, hogy pontosan úgy ment el, ahogy szokott. Derűsen, könnyedén dudorászva futott le a lépcsőn a másodikról. Az első emeleti lépcsőfordulóban a dúdolást fúvós hangszerre váltotta, a földszintig úgy buffogott, mint egy trombita. Hajszálpontosan így szokta, számoltak be róla a lakók a rendőröknek. Lefelé menet a lakáskulcsával aznap is végigkopogtatta a lépcsőház falát, ahogy máskor. Egészítette még ki ezzel is a házmester. Aztán egy finom, könnyed szökkenéssel kilépett a kapun, tette hozzá nyomatékkal. Nézett jobbra, nézett balra, mintha nem

tudná eldönteni, merre induljon. Aztán elindult balra, a Kossuth Lajos utca irányába. Ennyit tudunk róla, vallották a szomszédok.

Két hétig csend volt, aztán jött egy levél Amszterdamból. Éppen indul a hajóm Ausztráliába, írta Bandi a szüleinek, elszegődtem rá szakácsnak. Szakácsnak?! Adták kézről kézre a levelet a folyosón a lakók. Álmélkodtak, ingatták a fejüket. Itt valami nem stimmel. A családja se tudott róla, hogy Bandi egy rántottánál bonyolultabb ételt el tudna készíteni. Ebből még nagy baj lesz! Mérgezés, járvány, tömeghalál. Megmutatták a levelet a rendőröknek, azok megesküdtek rá, hogy a CIA hamisítványa.

De Bandi tényleg valamilyen hajón lehetett, ami erre-arra úszkált a világban. Merthogy a levelek különböző kontinensekről jöttek tőle, hol innen, hol onnan. Kicsit mindenki megnyugodott, Bandi megvan, jól van, disszidált. Megesett már ez mással is a szocializmusban. Telt-múlt az idő, lassan kezdték elfelejteni a házbéliek is. Aztán váratlanul kiderült, hogy a Bandi mégse disszidált.

Ahogy ment, úgy jött. Dudorászva fölszaladt a lépcsőn a másodikra, a kulcsával végigkopogtatta a lépcsőház falát. Erre a hangra minden lakó fölfigyelt. Bandi ajtót nyitott, belépett a lakásba, senki nem volt otthon, munkában volt a család. Bekapott valamit a hűtőből, aztán lefeküdt. Világkörüli út után jólesik egy kis délutáni alvás. A szülei ébresztették. Hát, te? Én? Ja! Itthon vagyok, mondta. Sokkal többet ezután se mondott senkinek, nem volt beszédes fajta. A család is megelégedett ennyivel, a lakók is, nem faggatták.

Ezután a nem mindennapi flikflak után azért nem jött rosszul Bandinak a főúri származás. Nyilván a messzire ágazó rokoni kapcsolatok révén elkerülte a büntetést, elnézték neki a disszidálást. Legalábbis Julián így gondolta, másképpen nemigen lehetett. Bandi csak a vállát vonogatta, az biztos, hogy ő egy lépést se tett az ügye érdekében, nem is érdekelte. Zokszó nélkül fogadta volna azt is, ha egy kis időre lecsukják. De nem csukták le, ott folytatta, ahol abbahagyta. Szorgalmas, lojális, tehetséges jófiúnak bizonyult ezután is.

Megajándékozta magát egy világkörüli utazással, kipihente, aztán ismét nekifutott az itthoni életnek. Visszakapta remek újságírói állását, nem sarzsiként, nem is falból, hanem komoly, nekivaló feladatként. Azonnal munkához látott, lelkesen, jól végezte a dolgát. Bandi tényleg szorgalmas, tehetséges és rendes fiú volt, amikor nem tört rá az utazási vágy.

Ennek a szenvedélynek Julián egy másik ismerőse is gyógyíthatatlan betege volt. Ő is elkötelezett, megbízható és szorgalmas újságíró volt, ilyenek voltak kezdetben a jobbféle fiatalok, nem véletlenül bíztak rájuk

bizalmi munkát. Ám egy-két évenként őrá is rátört a világlátás. Ilyenkor hirtelen felindulásból kisietett a Keletibe, és fölült a Wiener Walzerre. Egy szót se szólt senkinek. Dacosan bevágta magát egy elsőosztályú kupéba, felvett egy hanyag, pimasz, sőt kihívó testtartást, zsebre dugta a kezét, a lábát meg fölrakta a szemközti ülésre. Ült mogorván a kupéban, se útlevele, se jegye nem volt. Majd ő megmondja, ha jönnek, hogy akkor is. Jöjjön akárki! Jöjjön a kalauz, jöjjön a határőr, jöjjön a rendőr, ő megmondja. Jött is mindegyik, még a Keletiben. Nem csináltak nagy botrányt, szépen, udvariasan leszállították. Egyszer-kétszer visszaszökött a vonatra, de megint elkapták. Hívták a szerkesztőséget, vagy kinéztek valakit a noteszából, és mondták neki, hogy jöjjön érte, vigye haza, vagy ahová akarja.

Ő volt a Benedek, aki aztán másnap nem mindig emlékezett a történtekre. A Benedek meg a Bandi nem voltak barátok, kizárólag ilyen tekintetben álltak közel egymáshoz. Igazi rokonlelkek voltak. Ha Bandit hívták telefonon a Keletibe, mindig azonnal rohant a feddhetetlen, megbízható Benedek elvtársért, ahogy a rendőröknek már a telefonban mondta. Benedek szilárd meggyőződésű, elkötelezett, jó elvtárs, higgyék el nekem. Rohant, és vitte el onnan minél messzebb, mielőtt a rendőrök meggondolják magukat.

Akik ismerték a Benedeket, később már látták rajta előre a roham jeleit. Ha tudták, megállították és eltérítették mielőtt kiért volna a Keletibe. Disszidálási rohamának napjain, valamilyen okból mindig ugyanazt a szürke ballonkabátot vette fel, már reggel korán. Abban kószált egész nap a városban, az esti vonatindulásig. Akárki meglátta abban a kabátban, azonnal riadóztatta az ismerősöket. Gyerekek, vigyázat, tartsátok rajta a szemeteket! A Benedek este megint megy a Keletibe. És tényleg ment. A disszidálós kabátjában. Soha máskor nem vette fel.

Bandi pontosan értette Benedeket. Jól ismerte ezt a fajta szenvedélyt. Egyszer, ugye, egy földkörüli hajókirándulás lett ugyanebből az ő esetében, máskor rendszerint csak kontinensen belüli kiruccanások. Volt egy Wartburgja, váratlanul bevágta magát a kocsiba, és meg se állt mondjuk a Fekete-tengerig vagy az Atlanti-óceánig. Hogy ott mit csinált, azt senki nem tudja, de elég gyorsan, néhány nap múlva visszatért. Lehet, hogy csak kifújta magát. Senkinek nem mesélt semmit. De nem is kérdezték, megszokták tőle, akik ismerték.

Szóval, Bandi szorgalmas volt, tehetséges, és még mindig fiatal. Ami a szakmáját illeti, gazdasági cikkeket írt, de ezen kívül leginkább a történelem érdekelte. Igen jó ilyen tárgyú cikkeket is közöltek tőle különféle lapok. Irodalmat nem olvasott, néhány verssor vagy strófa azért

megragadt benne diákkorából, szerette ezeket idézni. De lehet, hogy akkor olvasott verset utoljára. Viszont a történelmet falta, Ázsiától Amerikáig, a Balkántól Oroszországig. Nem volt otthon rossz a családi könyvtár, Bandi mégis minden kölcsönkönyvtárban is feltűnt. Beülni nem szeretett, zavarta a sok ember, különösen a szép nők. Semmit nem lehet tőlük csinálni! Ki kellene őket tiltani innen.

Bandi tornyokban hordta haza a könyveket. Gyakran lehetett őt látni, amint jön-megy velük gyalog vagy biciklivel. Feltűnő volt, mert akkoriban ő egyedül járt biciklivel a városban, nem volt ez még divatban. Meg is bámulták jó sokan. Különösen, amikor a csomagtartójára fölpakolt könyvei leborultak az úttestre. Sohasem sikerült rendesen lekötöznie a tornyokat. Amikor látta az ember, hogy áll a Rákóczi úton a forgalom, és őrülten dudáltak az autók, akkor csak körül kellett nézni, és mindjárt ott lehetett látni valahol a Bandit, ahogy szedegeti össze a könyveit. Káromkodtak az autósok, mint a kocsis, de Bandi szép nyugodtan pakolta vissza őket a csomagtartójára, és lekötözte őket spárgával. Julián még soha nem látta, hogy bárki ki tudta volna hozni a sodrából.

Protestáns eltökéltséggel és buzgalommal írt és olvasott. Ami szellemi izgalmat okozott neki, az végzetesen foglyul ejtette. Akármi jutott eszébe, annak mindjárt a végére akart járni, és a végére is járt. Tudós, okos alapossággal, szorgalommal. Ráadásul nem erőlködött, élvezett minden munkát, minden feladatot. Érdekes, hogy soha senkinek nem beszélt róla, hogy mi foglalkoztatja, min dolgozik. A cikkeiről se szólt egy szót se, magának való ember volt. Viszont társaságban szívesen hallgatta mások eszmefuttatásait, bármilyen kérdésről. Ötlekkel is szolgált, ha elakadt egy-egy gondolatmenet.

Messziről úgy látszott, mintha a világcsavargó átváltozott volna szobatudóssá. Aki a könyvei közül ki se dugja az orrát, ott savanyodik naphosszat az íróasztalnál. Csakhogy nem így volt ám! Bandi nem volt könyvkukac. Követhetetlen életet élt, de annyit a ház lakói is észrevettek, hogy nagyjából éjfél körül minden nap elindul otthonról valahová. A lépcsőház falát ilyenkor is végigkopogtatja a kulcsával, dudorászik majd buffogva trombitál. Aztán látták még, hogy lent a ház előtt beül a Wartburgba, és elhajt.

Bandi majdnem minden este átment Budára, a Zöldfába. Az volt akkor a város egyetlen megbízható ismerkedő helye, és az egyetlen, amelyik reggelig nyitva volt. Mindenki idejárt, aki barátkozni akart. Megcsalt asszony, leány, agglegény, sértett férj, unatkozók, ifjak és korosabbak. Egyszóval boldog-boldogtalan. Egy viszont közös volt

bennük, hiányzott az életükből a zaj, a nyüzsgés, az elevenség, a zene, egy kis flört, vagy még több.

Ezért volt remek hely a Zöldfa. Beszélgetőtársra is akadhatott itt az ember, de érkeztek vendégek merészebb elképzelésekkel is. Bandi például egészen kiváló barátnőket talált itt magának, nem egyszer. Ha nem lett belőle több, elég volt neki kedélyesen elcsevegni a félig-meddig már ismerős nőkkel és férfiakkal, aztán jártak egyet az épület körül a friss levegőn. Később Bandi valamelyik lányt általában hazavitte a Wartburggal. Szívesen tette, nem várt érte ellenszolgáltatást. Legtöbbször neki is pont elég volt ennyi, terhére lett volna a folytatás.

A Zöldfa vendégei között akadt egy Bandi korabeli férfi, akivel rendszeresen köszöngettek egymásnak. Később már szót is váltottak, tréfálkoztak. Ő volt a Vasali. Viszonylag fiatalok voltak még mind a ketten, a harmincas éveiket „taposták". Vasali zenetanár volt egy újpesti zeneiskolában. Kedélyes, kellemes, nyugodt ember, ráadásul rengeteg ideje volt mindenre, amit akkoriban úri passziónak tartottak. Sétálgatásra, olvasásra, zongorázásra, csendes, értelmes beszélgetésekre.

Ez a Vasali azután egyre gyakrabban tűnt fel a Bandi társaságában. A kezdetben felületes ismeretség azért fejlődhetett idáig, mert felismerték, hogy egyikük sem jelent veszélyt a másik eltökélt, megingathatatlan magányosságára. Erre mindketten nagyon figyeltek. Gyenge edények vagyunk, érintenünk sem szabad egymást. Jelentette ki egyszer Vasali, mintegy mellékesen, persze a szeme sarkából élénken figyelve Bandi arcát. Amikor az hevesen helyeselt, sőt sarkosan kinyilvánította ezzel hajszálpontosan megegyező álláspontját, Vasali megnyugodott. Életük végéig igen óvatos, érzékeny távolságot tartottak egymással. De mindvégig jólesett nekik együtt nevetni az egész világon, amit mindketten megvetettek, a lehető legteljesebb mértékben. Valamint kívül és távol tartottak maguktól. Közelebbről felettébb utálták volna az egészet, úgy ahogy van.

A Vasali egy bakonyi faluból származott, és egy csepp kékvér sem folyt az ereiben. Viszont az ízlése kihívóan főúri volt. Esze ágában nem volt urizálni, egy kicsit sem játszotta meg magát. Egyszerűen finnyás volt. Kizárólag klasszikus zenét hallgatott, és játszott a zongoráján, és csakis klasszikusokat olvasott. Az úgynevezett könnyűzenét szó szerint meg se hallotta. Nem ment be a fülébe, nem is tudott róla, hogy létezik.

Az olvasással meg odáig jutott, hogy egy idő után már csak Thomas Mannt vette a kezébe. Többször végigolvasta az életművét, oda-vissza. És olvasott még egy-két orosz klasszikust. Nem volt sznob, nem volt pozőr, nem elemzett, nem érvelt, nem okoskodott. Azt mondta, hogy a többi szerző egyszerűen untatja. Szörnyű mód untatja. Kétségtelen, hogy az

úgynevezett klasszikus nyugati prózairodalomban túl sok a lektűr, magasan túl vannak értékelve a szerzők. De Vasali nem mondott ilyet, csak valóban rettenetesen untatta a gondolattalanság.

Az élet valóságos, bensőséges, égető helyzeteitől szinte megriadt, félt, óvakodott. Arra használta a zenét és az irodalmat, hogy ezeken keresztül érintkezzen az élettel. Élénk figyelemmel kísérte a regényhősök társas viszonyait, és kapcsolatukat a széles nagyvilág minden jelenségével. Ő maga nem kért belőlük, nem akarta megégetni magát, de érdekelték a legszélsőségesebb élethelyzetek is.

Julián meg volt róla győződve, hogy Vasali és Bandi soha életükben nem beszéltek efféle életvezetési kérdésekről. Mégis pontosan tudták, hogy ez a szemlélet köti össze őket. Ez az eltökélt, rendíthetetlen elutasítása az élet megvetett követelményeinek, ugyanakkor az iránt uk érzett szenvedélyes, fékezhetetlen kíváncsiság. Julián ezt úgy fogalmazta meg magának, hogy a Bandi meg a Vasali csak úgy mellékesen vesznek részt az életben. „Oldalvást" élik az életet. Eszük ágában sincs elmerülni benne, magas célokat szolgálni, hívatást vállalni, jobb világot építeni. Annyira nem hittek efféle gyerekségekben, hogy eszükbe se jutott, meg se fordult a fejükben.

Viszont éppen ezért a kívülállásért cserébe a világ legrendesebb, legtisztességesebb emberei voltak. Ami tőlük tellett, mindent mindenkiért megtettek. Még akkor is, amikor tudták, hogy érdemteleneken segítenek. De erről se esett szó köztük soha, mit mondjanak róla? A készségesség minden körülmények között természetes. A méltatlanság, a jellemhiba azok dolga, akik ilyen gúnyában járnak. És érdekes, hogy a nagyvonalúságukra soha nem fizettek rá. Kisebb veszteségeik persze voltak, de nem húzták őket szégyentelenül, jóvátehetetlenül csőbe. Védelmezte őket az aurájuk. Vagy valami más.

Szóval ilyenek voltak ezek ketten, a Bandi meg a Vasali. És ilyenek maradtak életreszólóan. Példásan és őszinte odaadással végezték a munkájukat, amiből fenntartották diszkrét, tartózkodó életüket. A kötelező tennivalók végeztével aztán szaladtak is a saját dolgaik után. Kószálni a szürke utcák piszkos járdáin, könyvtárba, koncertre, lombok alá kerthelyiségbe, parkokba, ligetbe, vízpartra, erdőbe, végül este a Zöldfába, lesni az életet.

Vasali esetében a saját élet konstans részét képezte a kiskocsmák látogatása is. Óriási élvezettel figyelte a derűs, felszabadult jeleneteket, amikor a vendégek az élet csúcsán érezték magukat. Végre! Végre! Itt a boldogság! Jut belőle neked is, nekem is. Nem is kell kapaszkodni, a Jóisten ma este igazságot szolgáltat nekünk. Vasali tudott örülni már az

utcára kihallatszó hangzavarnak is, a kiáradó füstnek, az „azért is túlélünk mindent” hangos mámorának.

Az általános életöröm fokozására ő is kikérte az italát. Meghökkentő módon vagy egy Márka vermutot, vagy egy Éva vermutot kért. Még a csapos is majdnem kiejtette kezéből a poharat, amikor meglátta, hogy egy magas, jól megtermett férfi kéri magának a ragadós női löttyöt. Vasali úgy itta meg, cuppogva, kortyonként, talpas pohárból, mint a világ legfinomabb bájitalát. És úgy tette le a poharat a bádogpultra, mint a legértékesebb kristályt. Magasról, finoman, lassan eresztve le a csapos orra elé.

Miután ez is megvolt, Vasali útja egyenesen haza vezetett, Thomas Mannhoz és a zongorájához. Úgy kibélelte a szobáját hangszigeteléssel, hogy feleakkora lett, mint amekkora volt. Amikor a munkások elkészültek vele, a termetes Vasali alig tudta bepréselni magát a zongorához. De legalább nem dörömböltek a szomszédok, nem volt több veszekedés.

Vasali bakonyi falujában az Éva meg a Márka vermutot csak neki szerezte be a kocsmáros. Iskolai padtársa volt, gyerekkori játszótársa, aki másnak nem tett volna ekkora szívességet. Nem volt könnyű munka az utánajárás, addig még sehol a környéken nem is hallottak róla. Senki a világon nem ivott ilyet. Komoly férfiember falun rá se néz effélére, asszonyok meg nem járnak kocsmába.

Vasali a szülők legkisebb vagyis legfiatalabb gyereke volt. Tejbenvajban fürösztötték, kényeztették, vigyáztak rá, mint a szemük fényére. Amikor majdnem százéves anyukája meghallotta, hogy a fia kijár a kocsmába, és Vasali azt is bevallotta, hogy otthon, a fővárosban is betér hazafelé, Mariska néni nem akart hinni a fülének. Odaintette magához Juliánt, aki éppen ott vendégeskedett, és megkérdezte. Mondja, Julián, igaz, hogy a fiam a városban iszik? Ó, a városban mindenki iszik egy kicsit, ott nem lehet másképp. Nem számít az... Dehogynem számít! Jaj, Istenem, jaj, Istenem, dehogynem számít! Mi lesz ebből a gyerekből?! Kérdezte Juliántól Mariska néni rémülten, és görbe ujjával a konyha felé bökött, a hatvanvalahány éves Vasali irányába.

Mindeközben egy kicsit Bandi is megöregedett. Nyugdíjba ment a gazdasági laptól, ahol egész életében dolgozott. De protestáns munkakedve, lendülete egy csöppet sem csillapodott. Az újságírás nem hiányzott neki, nem kedvelte az úgynevezett értelmiségi életet, az okoskodásokat, az értekezleteket, a kötelező összejöveteleket, fecsegéseket, hiába, Bandi nem polgár volt, hanem arisztokrata. Még akkor is, ha tudomást se vett róla. Viszont lázas tevékenység, mozgás, ügyintézés nélkül nem tudott meglenni. Nem keresett magának rangos, előkelő munkát, a házban, ahol lakott, elvállata a közös képviselői hivatalt.

Minden nap kell egy kicsit dolgozni. Legalább egy kicsit, különben nem tudok nyugodtan nekilátni a saját dolgaimnak. Mondta Juliánnak. Vagyis nem tud olvasni, gondolkodni, vízvezetéket, vécét, fűtést, autót szerelni, nem tud felszabadultan udvarolni a Zöldfában, nem tudja önfeledten inni a Traubiját hajnalig. Mert Bandi nem ivott se Éva, se Márka vermutot, se mást. Hiába kínálgatta a Vasali a legkülönfélébb színes likőrökkel. De a legmenőbb italok se érdekelték. Nem iszol? Kérdezték tőle, akik nem ismerték. Minek? Soha eszébe se jutott. Ebből következően mindenhonnan mindenkit hazavitt a Wartburgjával. Ráadásul örömmel, szép lassan, nevetgélve, beszélgetve útközben.

Reggel korán már intézte a társasházi munkákat, takarítást, szemétszállítást, és kitalált magának még egy „testhez álló" tevékenységet. Idősebb rokonai üresen maradt lakásait kiadta külföldi turistáknak. Bandi akkoriban a belváros bármely pontján, bármelyik pillanatban feltűnhetett, párnákkal és paplanokkal a hóna alatt. Szaladgált egyik lakástól a másikig. Nem szorult rá, passzióból csinálta, látszott is rajta, hogy élvezi. Megint ott volt az élet sűrűjében, másféle közegben, másféle emberek között, de ez is tetszett neki. Egy főúr ne kényeskedjen. Bandi arisztokratikus eleganciával minden nyelven kiszolgálta a jómódú, tökfej külföldieket. Parancsoljon, hölgyem! Parancsoljon, uram! Itt a vécé, ott a fürdőszoba, ez az ágy. Tessék a tiszta, friss törölköző!

Kifejezetten örült, amikor néhanapján a Vasali is jelentkezett nála valamilyen igénnyel. Elromlott a gázkonvektora, folyik a vécéje, kiégett két villanykörte. Azonnal ott volt nála, vitte a szerszámos ládáját, és mindent megszerelt. Vasali azonban, furcsa mód, nem nézte jó szemmel a Bandi sürgölődését. Gyanakodva figyelte, nem értette, mit élvez ezen, minek örül annyira. Irigyelte tőle a sikert, irigyelte az örömöt? Szóvá is tette nemegyszer.

Te visszaélsz a helyzeteddel! Kihasználod, hogy ki vagyok neked szolgáltatva! Látom rajtad, hogy élvezed! Megint hatalmaskodni, uralkodni akarsz rajtam. Tudom, hogy ezért jössz! Soha többé nem hívlak, nem kárlek meg semmire! Bandi nem haragudott, egész életében furcsa bogár volt ez a Vasali. Gondolta, és mosolygott. Ettől a Vasali még mérgesebb lett. Amikor végzett, Bandi elpakolta a szerszámait, és nem szólt egy szót se. Elköszönt, lent beszállt a Wartburgba. Ajaj! Ajaj! De nagyon megöregedett ez a szegény Vasali gyerek!

Vasali a vége felé tényleg eléggé veszekedős lett. Nem volt mogorva, de nem lehetett vele elég óvatos az ember. Egyszer azt mondta Bandinak, hogy soha életében nem figyelt rá, soha nem viselkedett vele együttérzően, szeretetteljesen. Figyelj rám, Bandi! Szólt hozzá egy alkalommal. Monda-

nom kell most valamit! Itt az ideje, hogy szép lassan elpatkoljak. Érted? Itt van a lakásom, van néhány cuccom benne, ezeket mind rád hagyom. Aztán itt vagyok én, valakinek el kell engem temetnie. Érted? Ez is a te dolgod lesz. Adok pénzt, vigyél haza a falumba, ott intézd. Jó, persze. Mondta a Bandi. Persze, hogy elintézek mindent.

Elférek majd itt a Wartburgban, nem kell hullaszállítókat hívnod. Elment az eszed?! Kérdezte a Bandi. Így nem lehet! Ki hallott már ilyet? Szíjazz oda az üléshez, hogy föl ne boruljak, és nem lesz semmi baj. A hullát hűtőkocsiban kell szállítani! Szigorúan szabályozott körülmények között. Előírás van rá! Hűtőkocsira nem adok pénzt! Legalább ezt az utolsó kívánságomat teljesítsd. Legyen úgy, ahogy én akarom! A hűtőkocsi drága és felesleges!

Na, ezen jól összevesztek. A Vasali akkoriban már mindenbe belekötött. Végül a Bandi a legapróbb részletekig megígért neki mindent. Megállapodtak. Aztán majd úgyis csinálom, ahogy kell, ahogy lehet. Gondolta bölcsen. Úgy is lett. Akkurátusan elrendezett, elintézett mindent.

Aztán sor került rá is. Nem is sokkal később, és nem is teljesen váratlanul. Lett volna idő megszervezni a szükséges tennivalókat, de nem volt, aki kézbe vegye a dolgokat. Senki közelije nem kísérte, nem temette. Túlélte minden rokonát és minden barátját. A Vasalinál is árvább maradt.

Szegény, szegény emberek! Mind meghalnak.